

2017-012

Archeologienota Tessenderlo Gerhees

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

15-3-2017

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en betreft een geplande aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning te Tessenderlo Gerhees. De initiatiefnemer is geen publiekrechtelijk persoon. De gronden zijn gelegen buiten woon- of recreatiegebied, maar de ingreep in de bodem is groter dan 5000m². Bijgevolg dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

De aanvraag omvat het optimaliseren van het terreinprofiel van een landbouwperceel, meer bepaald een weiland. Het terrein ligt op amper 600 meter van de boerderij en is in beheer van de gebruiker. Aangezien de grootte van het weiland en de kleine afstand tot de boerderij, is het van erg groot belang voor de landbouwwuitbating. Door een laagte centraal op het perceel is dit terrein niet rendabel. Dit terrein heeft een totale oppervlakte van ongeveer 15 635m². Het doel van deze aanvraag is om de waterhuishouding van het terrein te verbeteren. Dit zal gebeuren door een beperkte reliëfwijziging. Het is de bedoeling om het onregelmatig terreinprofiel te optimaliseren om zo de bewerkbaarheid van het terrein te vergemakkelijken en de toegankelijkheid voor de dieren te verbeteren waardoor deze langer op de weide kunnen blijven staan. Op het plangebied wordt een terreinaanpassing gepland van 14 145m². Binnen deze zone wordt een laag van 35 cm tijdelijk afgegraven en opzij gelegd. Er wordt een laag aanvulgrond van gemiddeld 32cm verspreid over deze zone, die weer wordt toegedekt met de bestaande teelaardelaag. De verstoring die door de werken wordt veroorzaakt zal zo niet dieper gaan dan 0,35m –mv, zijnde het teelaardepakket die door agrarische bewerkingen reeds grondig verstoord werd.

De werken worden zoveel mogelijk in één keer uitgevoerd zodat de eventuele overlast beperkt gehouden wordt. Tijdens de werken wordt ook rekening gehouden met de bestaande wegen en omgeving. De werken vallen uiteen in verschillende fases:

- 1) Afgraven van een laag teelaarde van 35cm dik. Dit is de bovenste bodemlaag die reeds verstoord is door jarenlange bewerking van de landbouwpercelen.
- 2) Opvoeren van aanvulgrond.
- 3) De laag teelaarde, die eerder is afgegraven, wordt opnieuw gespreid over de aanvulgrond, dit om de vruchtbaarheid van de bodem niet te verliezen.

De site was volgens de historische kaarten steeds in gebruik als bos en als landbouwgrond, en was sinds ca. 1770 nooit bebouwd. Bodemkundig bevinden er zich hier nattere zandleem- en zandgronden. De dikte van de teelaarde bedraagt 48 tot 51cm, dit werd nagegaan door middel van controleboringen. De hogere ligging in het westen is meer dan waarschijnlijk te koppelen aan de duingronden. De gronden centraal en in het oosten zijn natte zandleemgronden. Plaatselijk komen ook plaggenbodems voor. De nattere omstandigheden van de site hebben er waarschijnlijk voor gezorgd dat het plangebied niet echt aantrekkelijk was voor bewoning. In de omgeving zijn tamelijk wat steentijdvondsten gekend, die er op duiden dat de regio in het verleden gefrequent werd door de mens. Intacte steentijdsites worden evenwel enkel verwacht in de podzolen onder de plaggenbodems. Hoewel niet kan uitgesloten worden dat er archeologische sporen aanwezig zijn op de site, wordt de kans hiertoe laag ingeschat. Een natte zandleembodem zal niet echt aantrekkelijk

geweest zijn voor bewoning in het verleden, zeker omdat er in de directe omgeving hogere en drogere gronden te vinden zijn. Daarnaast moet de aard van de geplande werken zeker in overweging genomen worden: deze betreffen het louter afgraven van reeds verstoorde teelaarde en opvoeren van aanvulgrond. De hogergelegen duingrond wordt daarbij niet verstoord. Het afgraven van een pakket teelaarde van 35cm dik zal geen verstoring van het archeologisch bodemarchief met zich meebrengen: de controleboringen hebben namelijk aangetoond dat het teelaardepakket 48 tot 51cm dik is. Er is dus een buffer van minstens 13cm. Enkel bij de plaggenbodems is er een kans op het aantreffen van een steentijdsite, maar de dikte van de plag zorgt ervoor dat er voldoende buffer aanwezig is. **Een verder archeologisch onderzoek is dan ook niet aan de orde. Wel dienen bij uitvoering van de werken volgende zaken in acht genomen worden:**

- **Uitvoering door graafkranen met rupsbanden**
- **Het aantal rijbewegingen op de bufferlaag minimaal houden**
- **Achterwaarts werken zodat de beweging op de bufferlaag minimaal is**

Uiteraard blijven de werken onderhevig aan artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet, en dienen alle eventuele vondsten bij Onroerend Erfgoed te worden gemeld.